№ 47
ხუთშაბათი, 4 მარტი, 1899 წ.

გაზეთის ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

1877—1899

ივერია

№ 47
ხუთშაბათი, 4 მარტი, 1899 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბეჭდად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამოვრ. საზოგადოების კანცელარია
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტროქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

უგანათლებულესი კნეინა ელენე ზაქარიას ასული გრუზინსკისა შვილებითურთ გულითადის მწუხარებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებისა პირველი—დედისა, დანარჩენნი—ბებისა

კნეინა ნინო ევგენის ასულის თარხან-მოურავისას.

მიცვალებულის გვამს დაასაფლავებენ პარასკევს, 5 მარტს, დილის 10 საათზედ, სოფელ ერთა-წმინდას, წმ. ესტატეს ტაძარში. (1—29—1)

ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკი ამით საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ნებაართვის მიღებისა გამო ამიერიდგან ბანკი სესხს გასცემს იმ მამულების გირაოდ მიღებით, რომელნიც მდებარეობენ კოჯორსა და ბორჯომში, იმავე საფუძვლით, რა საფუძვლითაც ქალაქის უძრავ ქონებების გირაოზედ აძლევს.
(3—ნ.—3)

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ფორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.
დილითაბით:
ბ. ს. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. სადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
ე. მ ჩაქოდანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანასიანცი.—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადფმყოფებს.
ი. თ. ბრუტასეანი—12—1 საათ. ყურის, ყელის, ცხვირის და გულის ავადმყოფ.
ს. ბ. კარაშეტიანცი. 1—1½ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
ს. ბ. გურეკი. 1¼—2¼ ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.
საღამოობითი:
ე. მ. მასეოდაშე.—5—6 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.
ს. ნ. შაკოვსკი—6—7 საათ. ნერვების (ელექტროტერაპია), ვენერიური დაკანის სნეულებ.
ბ. ს. ნავასარდიანი—6½—7 საათ.
ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტეროლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.
რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კოსნილიუფისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
დარეკტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.
Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*
Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(—1—წ)

ექიმი
დიმ. კონსტანტინეს ძე ერისთავი
(ოქრომჭედლების ქ., ს. თულაევის № 40)
იღებს ავადმყოფებს—სადოსტაქ. რო (ხირურგ.) სნეულებანი — დილის 10 დგან—1 საათამდის.
(7—20—6)

ქ. ქუთაისი
ექიმი
ნ. ბ. ჭიჭინაძე
იღებს ავადმყოფებს
(ლევაშოვის ქუჩაზედ, პეტრე ხარაზოვის სახლში, № 13).
დილის 9—11 და საღამოს 4—6 საათამდის. (—ნ.—12)

ნოტარიუსის
ლევან მღებროვის
კანტორა
გახსნილ იქმნა ქალაქ ტფილისის პოლიციის მეოთხე განყოფილებაში, გურგენოვის სახლის ზემო სართულში № 2, ერევნის მოედანზედ, თამამ, შოვის ქარვასლის პირდაპირ, განოვისა და სოლოლოკის ქუჩების კუთხეში.
ტელეფონი № 620. (30—ნ.—18)

მთავრობის განკარგულებანი

დანიშნულ იქმნენ: ტფილისის საგუბერნიო სამმართველოს საქმის-მწარმოებლის თანაშემწის თანამდებობის აღმასრულებელი ადამ აბაძე—დროებით საქმის-მწარმოებლის აღმასრულებლად და ამავე სამმართველოს კანცელარიის მოხელე გიორგი კანდელაკი—დროებით საქმის-მწარმოებლის თანაშემწის თანამდებობის აღმასრულებლად.
დათხოვნილ იქმნა თანამდებობიდგან თავისისაკე თხოვნით ბავდმყოფობისა გამო გორის მაზრის ექიმი იოანე ბეზირგანიშვილი.

ახალი ამბავი

*** გუშინ, 3-ს მარტს, თავად-აზნაურთა საგუბერნიო კრებამ გადასწყვიტა 74 ხმის უმეტესობით 11 ხმის წინააღმდეგ აღძრას შუამდგომლობა მთავრობის წინაშე ერობის შემოღებისათვის ტფილისის გუბერნიაში. ამასთანავე ამოირჩია დეპუტაცია წარსადგენად საცა ჯერ არს ხსენებულის შუამდგომელობისა. გარდა ამისა ამოირჩია კომისია, რომელმაც შუამდგომლობის წერილი უნდა შეადგინოს მთავრობის წინაშე წარსადგენად დეპუტაციის ხელით. ერობას ითხოვს თავად აზნაურობა იმისთანას, როგორიც შიდა რუსეთში შემოღებული, ხოლო იმ განსხვავებით, რომ ცენზი ერობაში მონაწილეობისათვის მისაღებად იმ ზომითვე შემცირებულ იქმნას ტფილისის გუბერნიაში, როგორც თვით მთავრობამ საჭიროდ დაინახა შემცირება ცენზისა თავად აზნაურთა კრებაში მონაწილეობისათვის.

*** ქალაქის დებულების ძალით, ის ფული და ფულის საბუთის ქალაქდები, რომელიც ქალაქის მცხოვრებლებს ეკუთვნით, უნდა ინახებოდეს ან გამგეობის კასსაში, ან ხაზინისა, იმის გასაყოფილებელსა და კანტორებში, ან კიდევ ქალაქის საზოგადო ბანკში; ტფილისის ქალაქის გამგეობა კი ამ ფულს ინახავდა კერძო ბანკებში. ამის გამო ტფილისის გუბერნატორის თანამდებობის აღმასრულებელმა უბრძანა ქალაქის მოურავს ამ შემთხვევაში კანონის თანახმად მოიქცეს და ამასთან აცნობოს, რა მიზეზის გამო იქმნა დარღვეული ხსენებული კანონი.

*** ქალაქის გამგეობამ განიხილა მოხსენება ქალაქის მოურავისა იმის შესახებ, რომ ქალაქის მმართველობის ზოგიერთი დაწესებულებანი თავიანთ დავთრებს არ უდგენენ რეგიზიისათვის ბუჰალტერიას და ამიტომ ქალაქის გამგეობა ვერ აღვენებს თვალ-ყურს ამ დაწესებულებათა ანგარიშებს. ასეთნი დაწესებულებანნი არიან: სადეზინფექციო კამერა, ქალაქის ლაბორატორია, საყასბო და სახელოსნო სასწავლებელი. გამგეობამ დაადგინა მოსთხოვოს დავთრები ყველა დაწესებულებას და ამის გარდა საზოგადოდ გაუმჯობესებულ იქმნას ანგარიშის წარმოება ქალაქის გამგეობაში.

*** ქალაქის გამგეობამ დაადგინა, ნაძალადევის უბანში და ნავთლულში იჯარით აღარ გასცეს ადგილები, იმ ადგილების გარდა, რომელთა შესახებ მოიჯარადრეებთან პირობა აქვს შეკრული. გარდა ამისა უნდა გაეთდეს გეგმა იჯარის გასაცემ ადგილებისა, რომელთა სივრცე იქმნება 80—100 ოთხ-კუთხი საჟენი. გეგმების შესადგენად უნდა მიიწვიოს მცოდნე კაცი ქალაქის გამგეობის წევრმა თავ. ვ. ნ. ჩერქეზიშვილმა.

*** ხმა დადის, რომ თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონს აზრადა აქვს გაჰყიდოს თავისი დიდი სახლი გოლოვინის პროსპექტზედ. მოლაპარაკება ამ სახლის გაყიდვის შესახებ ერთს ადგილობრივ კაპიტალისტთან უკვე დაუწყია.

*** გაზ. „კავკასი“ სწერს: „მეტად-დიპლომატიურად იქცევიან ადგილობრივ თამბაქოს ქარხნების პატრონები, ლეონიდი ეპისკოპოზის და სხ. მოძღვრებანი, ილია ჭავჭავაძის, აკაკის და ყაზბეგის თხზულებანი მდაბიოთაც კარგად ესმით, ხოლო წმ. ნინოს ქადაგებანი, დავით ალმაშენებლის „ძეგლის წერა“, პეტრიწის მსჯელობანი, ხშირად, გამეცნიერებულთაც ვერ ეყურებათ ჯეროვანად.

შორი არ არის ის დღეები, როდესაც ერთი უმაღლეს სწავლა-მიღებული ქართველი ამტკიცებდა, რომ, ვითომ, ალმაშენებლის „ძეგლის წერა“ ეკლესიას ნებას აძლევდეს ჯვარი დიეწერა მამაკაცისათვის მამაკაცზე! გარნა „ძეგლის წერაში“ ასეთი უმსგავსება აბა როგორ იქნებოდა, დიდებული და წმიდა მეფე როგორ დაეკანონებდა ასეთს უსჯულოებას! ალნიშნული მუხლი „ძეგლის წერისა“ სულ სხვას ამბობს და მისი ნათქვამი ჩვენ უკვე განვმარტეთ წარსულის წლის „ივერიაში“ (№№ 27 და 28).

და ამიტომაც, თუმცა მართალია, რომ, ფორმის, გარდა ფსიხოლოგიურს სინამდვილეს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სიყალბის გამოჩინებაში“ (გამოსაჩენად, სჯობდა), გარნა ისიც მართალია, რომ ამ ფსიხოლოგიურ სინამდვილის“ გამოსაჩენად, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა თვით ტექსტის შეგნება, მისის ნამდვილის აზრის მიხვედრა. ფსიხოლოგიური მეთოდი ვერ გვიშველის იქ, სადაც ლაპარაკია მეჯვარეების შესახებ და ჩვენ-კი გვგონია, რომ „ძეგლის წერა“ მამაკაცს მამაკაცზედ ჯვარსა სწერსო!

ჯერ აღდგენა ტექსტისა და მერე სიხოლოგიური შესწავლა. ჯერ ტექსტის გაგება და მერე „ფსიხოლოგიური სინამდვილე“.

ჩვენ მიერ შემცდარად გაგებულს ტექსტზედ აღნიშნულ დასკვნასაც შეგვიძლია ეუწოდოთ „ფსიხოლოგიური სინამდვილე“, თუმცაღა იგი „სინამდვილე“ შორს არის ჭეშმარიტებასთან, რადგან დასკვნილია ყალბის, ე. ი. ჩვენ მიერ გაუგებარ ტექსტის მიხედვით.

თვით პატივცემული ალ. ს—ლი მართლად შენიშნავს: „არ იყო აკადემიკოსი ალ. ს—ლი, ... ეს ... ეს ... ეს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რონნი. როგორც უკვე უწყიან მკითხველებმა საგუბერნიო მთავრობამ სასტიკი ზომები მიიღო, რათა ქარხნის პატრონთა კანონი არ დაარღვიონ და თავიან ქარხნებში მცირე წლოვანნი არა მუშაობ. და აი, ქარხნის პატრონთა ეხლა სხვა ხერხს მიჰმართეს: საგუბერნიო მთავრობამ მიიღო თხოვნა ბოზარჯიანცის ქარხნის მუშებისაგან. ამ თხოვნაში მუშები ამბობენ, რომ დღემდის ქარხანაში მოგვყვანდა ჩვენი და ჩვენის ნათესავების მცირე წლოვანი ბავშვები იმიტომ, რომ სახლში ისეთი არავინ რჩებოდა, ვისაც შესძლებოდა იმათზედ თვალყური სჭეროდა; ამასთან ბავშკები ზოგიერთ ადგილ საქმეში გვეხმარებოდნენ კიდეც. ეხლა კი, ბოლიც ის მოთხოვნილების გამო, ქარხნის პატრონმა აღგვიკრძალა ბავშვების მოყვანა ქარხანაშიო. ეამიტომ მუშები შუამდგომლობენ, ნება მოგვეცეთ წინანდელ წესით მოვიქცეთ და ბავშვები მივიყვანოთ ხოლმეო. რამდენად სიმართლეს მოკლებულია ამ შუამდგომლობაში მოყვანილი საბუთები, სჩანს იქიდგან, რომ ბოზარჯიანცის ქარხანაში 10-დან 14 წლამდე ბავშვები, როგორც ნამდვილის ცნობებიდგან აღმოჩნდა, მუშაობდნენ ყოველ ღღე, ღილის 7 საათიდგან საღამოს 7 საათამდე, გარდა ორშაბათისა და შაბათისა, როდესაც მუშაობას ერთის საათით ადრე ათავებდნენ. ამ თხოვნის აზრი აშკარაა: დედ-მამას რომ თავიანთ შვილების ქარხანაში მიყვანის ნება მისცენ, ექვს გარეშეა, ბავშვებს ხელახლა დაწყებინებენ მუშაობას“.

*** როგორც „Черн. Вѣст.“-ი იუწყება, ოდესსაში სდგება ახალი საზოგადოება, რომელსაც აზრადა აქვს კავკასიაში სხვა-და-სხვა მადნების დამუშავება-წარმოებას შეუდგეს. ამხანაგობის ძირის თანხას 6 მილიონი მანეთი შეადგენს.

*** ქუთაისიდგან სწერენ ტფილისის გაზეთებს: 28 თებერვალს ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა კრებაზედ ლაპარაკი იქმნა აღძრული იმის შესახებ, თუ რას უნდა მოხმარდეს ბანკიდგან გამოსატანი ფული. კრებამ ეს აზრი გამოსთქვა, რომ ამ ფულთან დაარსებულ იქმნას საშუალო სატეხნიკო ან სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელი.

*** „Рус. Вѣд.“-ი იუწყება, რომ ამ ახლო მომავალში განსაკუთრებული კომისია განიხილავს ქუთაისის თავად-აზნაურობის და კავკასიის გუბერნიების ზოგიერთ სხვა დაწესებულებათა შუამდგომლობებს ყუბანის ოლქსა და კავკასის სხვა გუბერნიებსა და ოლქებში ერთობათა დაწესებულებების შემოღების შესახებაო.

*** როგორც „ახ. მიმ.“ იუწყება, ის ხმა, ვითომ მთავრობას აზრადა ჰქონოდეს კავკასიაში სასამართლო დაწესებულებათა გადაკეთება, არა მართლდება.

*** გაზ. „ტფ. ფურ.“-ი იუწყება, რომ სიღნაღის მაზრის უფროსის თანაშემწე ბ-ნი მელიქ-ადამოვი ავადმყოფობისა გამო თანამოეგობას თავს ანებებსო.

*** იმავე გაზეთის სიტყვით, ადგილობრივმა მთავრობამ მოიწონა წესდება ტფილისში განზრახულ ამშენებელ საზოგადოებისა. წესდება უკვე წარედგინა სამინისტროს დასამტკიცებლად.

*** სოფ. ხუნევიდგან „ახ. მიმ.“-ს სწერენ, რომ აზრადა აქვთ ქუთაისის გუბერნიის შორაპნის მაზრის ბელაგორის სამოქაულოში გამართონ სასოფლო ქსენონი. კორესპონდენტი ამბობს, რომ სასურველია ეს ქსენონი დაარსებულ იქმნას ამაშუყეთის ან ხუნევის სოფლის საზოგადოებაშიო.

*** ქუთაისი. 1 მარტს, საღამოს 5 საათზედ, კ.ა.—მ რევოლვერი დაიცა მკერდში იმ განზრახვით, რომ თავი მოეკლა, მაგრამ ტყვია გულს ასცდენია და ფილტვი დაუზიანებია ოდნავ. ექიმებმა შემოწმეს ჭრილობა და სთქვეს, რომ იგი თუმცა მძიმე ჭრილობაოა, მაგრამ, იმედია, სიკვდილს გადარჩესო. მიზეზი ამისთანა საშინელის განზრახვისა არ იციან. ყმაწვილი რიგიანის ყოფა-ქცევისა იყო.

*** ოქაბამეკ. 27 თებერვალს ქუთაისის სათავად-აზნაურო სკოლის

დემია, მუზეუში, წიგნთ-საცავი ან რაიმე დაწესებულება, რომ რელიგიურის მოწოწებით დაეცვა პოემის დედანი, ან ვის ხელთ იყო ეგ დედანი, რომ შესაძლო ყოფილიყო პირველდელ ტექსტის აღდგენა? მწიგნობართაგან შეცვლილი სიტყვა და ჩამატებული ხანა სხვა ხელნაწერებში დაუბრკოლებლივ გადიწერებოდა და რუსთაველის სახელით შემდეგს თაობას გადაეცემოდა, რომელიც ვეღარ არჩევდა ნამდვილ ტექსტში აპოკრიფულ ჩამატებას. ესრეც შეირყენა, — საფიქრებელია, — „ვეფხის ტყაოსნის“ ენა და აიმღერა მისი ანკარა აზრის მიმდინარეობა, შვიდის საუკუნის განმავლობაში, ოცის თაობის გარდაცემით“. *)

და ჩვენც მაგასვე ვამბობთ.

ჩვენამდე მოულწეფია მრავალს სიგელ-გუჯარს და ხელ-ნაწერ წიგნს. უმეტესი მათგან ეკუთვნის რუსთაველის დროს. წარმოიდგინეთ, თუმცა ეს ნაშთები არავის ხელს არ წაურყვნია, მაინც მათი გაგება უძ

*) „მოამბე“ 1895 წ. № XI, გვ, 4.

ნელდებათ თვით სპეციალისტებსაც კი. აი ორიოდე მაგალითი:

თუმცა ქართლის ცხოვრება ამბობს, რომ ნანა დედოფალი ბერძნის ქალი იყოო, მაინც მიუხედავ მწიგნობარმა ქარაგმის გაუგებრობითი გაავიცელა: ნანას დედის ძმა ხუარასნელი იყოო, ე. ი. სპარსი. და ეს სიცრუეე 100—200 წლის განმავლობაში იმდენად გამტკიცდა ჩვენს ლიტერატურაში, რომ თვით სპეციალისტს, ახლად ნაპოვნ მე X საუკ. შატბერდის ქრონიკის ტექსტის გადმოწერის დროს, შემოკაპა იგივე შეცთომა, თუმცაღა ამ ახალ ქრონიკაში ცხადად სწერია: ნანა დედოფლის დედის ძმა „ხუარა სნეული იყო“. და ასრე სნეული ბიძა ნანასი ხუარა სპარსთა (ხუარასნელთა) ბატონიშვილად დასახეს, და ამ სიცრუეს მოჰყვა ღიდადისი სპარსთა გავლენისა, კულტურისა!

ბაგრატ IV ის სიგელის წაკითხვისა და გაგების შესახებ დღესაც არ გადაწყვეტილა ბაასი, და კიდეე რამდენი სხვა საცილობელი საგანი!

ასსარგებლოდ ადგილობრივის საურთიერთო ნდობის ბანკის დარბაზში გაიმართა სამუსიკო-ვოკალური საღამო ორ განყოფილებად. საღამოს მხიარულად ჩაიარა. მონაწილეობა მიიღო ჩვენმა საყვარელმა მგოსანმა თ. ა. წერეთელმა, რომელსაც საზოგადოება აღტაცებით მიეგება. აკაკიმ წაიკითხა ხუთი-ექვსი საკუთარი ლექსი; წაიკითხა იგინი ჩვეულებრივის გრძნობითა და ეშხით, რამაც ხან გრძლივი ტაშის ცემა გამოიწვია საზოგადოებაში; დასდგეს ერთი სცენა ოპერიდგან „ნორმა“, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღო ქ ნმ ბ. გ. ძნელაძისამ და ქალებისა და ვაჟებისაგან შედგენილმა ხორომ. თ. გრ. დ. აბაშიძემ წაიკითხა ლექსი „თეთრი ჩადრი“; ქართულმა ხორომ ბ ნ მამფორიას ხელმძღვანელობით სასიამოვნოდ იმღერა რამდენიმე ქართული სიმღერა; ბ-ნმა სერებრიაკოვმა ბ-ნ ნაკაშიძის აკომპანიმენტით დაუკრა სკრიპკაზედ; ტფილისიდგან მოწვეულმა მომღერალმა ბ-ნ კოვალევსკიმ იგალობა ექვსამდის რუსული საგალობელი; თითქმის ყველას აკომპანიმენტობას უწევდა ქ-ნი გრიაზნოვისა. ბოლოს გაიმართა ცეკვა, რომელმაც ღილის ხუთ საათამდის გასტანა. წმინდა შემოსავალი ორას მანეთამდის იქნება.

*** პესტრა-ფუნგრეთის ელჩმა მაჰმარია კვეკასიის საამქერატორო სამეფო-ოსაზოგადოებას და სთხოვა ტნობები ამაერ კვეკასიაში სხვა-და-სხვა სასარგებლო მეცნიერულობის მოსაკლის შესახებ. ელჩს აზრადა აქვს შეადგენოს ანგარიში ჩვენის ქვეყნის ეკონომიურ მდგომარეობის შესახებ და ეს ტნობები ამისთანასა სჭირდა.

*** კვეკასიის მხატვრთა 20 თებერვალს, კრებაზედ დადგენეს 28 მარტს გამართონ ტფილისში მხატვრობითა გამოფენა. გამოფენის ეამეგდ არჩეულ იქმნა მხატვარი ბაშინჯაღიანი.

*** გორიდგან სწერენ რუსულ გაზეთებს, რომ სოფ. კარაში ახნ. ბაგრატ ქიბოსოროს ძე დავიდოვმა მოიწდინა დავით დიმიტრის ძის დავიდოვის მოკვლა, მაგრამ თავისი გაზრახვა სისრულეში ვერ მოიყვანაო. ბაგრატ დავიდოვმა დავით დავიდოვს თოფი ესროლა ამ უკანასკნელის სახლში, მაგრამ ტყვია კარებს მოხვდა და ამ რიგად არავის.

და ეს შეეხება ყველა იმ ძეგლს, რომელთაც ჩვენამდე მოულწეფიათ თვისის პირველ-სახეობით და წაურყვნელად.

„ვეფხვის-ტყაოსანი“-ღა! ამ პოემის ერთი ცალი შეგვრჩენია და ისიც 1646 წელს გადაწერილი. როგორი იყო „ვეფხის-ტყაოსანი“ მისს დაწერის წელიწადს, რაოდენის სიზმდვილით გადმოიწერებოდა მისი პირი, საც ინახებოდა დედანი, რომელი ვარიანტით ვრცელდებოდა იგი? ყოველივე ეს დაფარულია. მხოლოდ შეგვიძლია ვთქვათ გადაჭრით: „ვეფხის-ტყაოსნის“ დედანს, რუსთაველის ხელით დაწერილს რომ ჩვენამდე მოეღწია, საცილობელი საგანი მაინც არ დაგვკვლდებოდა. ქართველების „გახანა“ და ტექსტის გადმოწერა სინამდვილით არა ერთის სპეციალისტს მოჰგვრიდა ოფლს!

და რადგან ეს დედანი ჩვენ არ მოგვეპოვება, ამიტომ ყოველი ჩვენი მსჯელობა რუსთაველის პოემის შესახებ უნდა ავაშენოთ 1646 წლის ვარიანტზედ. და ეს ვარიანტი კი,

---

თვის ზიანი არ მიუყენებია. ეს საქმე გამომძიებელს გარდაეცა.

*** იმავე გაზეთებს სწერენ სურამიდგან, რომ 26 თებერვალს რკინის გზის კონდუქტორთ თომა ტონტუას და ილიკო ჭორიძეს მთარალებს ჩხუბი მოუვიდათ, რომლის დროს ტონტუამ რევოლვერი ესროლა ჭორიძეს და თავში სასიკვდილოთ დასჭრა.

*** სიღნაღის მაზრაში, ტარიბაანში, ვიღაც ბოროტ-გამზრახველთ ცეცხლი წაუკიდეს თიონეთის მაზრის სოფ. ჩატაანთ-კარის მცხოვრებელის ბაიდო ნაკვეთაურის სახამორო ფარეხს. ზარალი 2,000 მანეთი იქმნება.

*** იმავე მაზრაში, სოფელ ველისციხეში ადგილობრივ მცხოვრებლებმა ლევან ტარაშვილმა და სანდრო ლეკაშვილმა ჩხუბის დროს მძიმეთ დასჭრეს ხანჯლით თავისივე სოფელი სვიმონ ჩოტორაშვილი.

*** 28 თებერვალს კაკასიის პირველ მსროლელთა ბატალიონის ჯარის კაცმა სულაბერიძემ განაცხადა პოლიციაში, რომ როდესაც ბატალიონში ვბრუნდებოდით მე და მეორე ჯარის კაცი, მარტყოფის ეკუნზედ მოგვეცვივნენ გორის მაზრის მცხოვრებელი ბარძიმ კუსარაშვილი და დეშვეთის მაზრის მცხოვრებელი აბრამ ხაჩირაშვილი და ჩხუბი დაგვიწყეს, რომლის დროს კუსარაშვილმა ხანჯალი თავში დამარტყა და მსუბუქად დამჭრაო. დაჭრილი მიხეილის საავადმყოფოში გაგზავნეს, ხოლო დამნაშავენი შეიპყრეს.

*** 28 თებერვალს ბორჯომიდგან ხაშურში მიმავალ მატარებელში უეცრად გარდაიცვალა ნინო კობახიძე, 60 წლის ქალი

ზესტაფონის დღევანდელი საპიროება

„კორტოხს გადმოღმიდგან“ ხშირად იწერებიან: წინ მივდივართ, ეს შეგვემატა, ის შევიძინეთ, ეს დავიარსეთ, ის გავაკეთეთო და სხვ. ზემო-საქართველოს გავასწარით, ღმერთი და კაცი ჩვენკენ მოწყალების თვალით იყურებიანო. ასეთი ოპტიმისტები განსაკუთრებით ბევრი ჰყავს გურიას; უკანასკნელი მოვლენა აიხსნება იმითი, რომ გურიამ სწავლა-განათლებით, ნამდვილად თუ არა, შესახედავად მაინც, ცოტად წინ წაუსწრო ქუთაისის გუბერნიის სხვა მაზრებს. მაგრამ ბევრი საყვირაელი აქაც არაფერია, თუ განგებ არ დავივიწყებთ გურიის ქონებრივად სიღარიბეს და მისის შუაგულის, ქ. ოზურგეთის, უსიცოცხლობას.

თვრამეტ ხანა გამოკლებით და გ. ქართველიშვილის საფასით, დაბეჭდა „ვეფხის-ტყაოსნის“ აღმდგენელმა კომისიამ. 1646 წლის ვარიანტი, შესაძლებელია, გადმოწერილი იყოს ცუდის, შეგლალულის დედნიდგან და მის შემდეგ დროის „გავრცელებული“ „ვეფხის-ტყაოსნები“-კი უფრო რიგიანის დედნებიდგან; ამიტომ 1646 წლის ძეგლის შესწავლის დროს უნდა მსაღლად ვიქნინოთო დანაჩრჩენი ვარიანტებიც და ერთურთის შედარებით საცა საჭიროა—შეკვამოთ და საცა საჭირო არ არის—შეკამოკლოთ ეს 1646 წლის დედანი.

გარანა ვიდრე ამ ძნელს საქმეს შევუდგებოდეთ, უშირველს ყოველისა საჭიროა შევისწავლოთ „ოქროს საუკუნის“ ნაშთები. მე-X—XII საუკუნეში ფრიად გაძლიერდა ქართული მწერლობა. ღვთისმეტყველება, ფილოსოფია, ისტორია, პოეზია, ხელოვნება, რომანების წერა ანუ თარგმნა, ხუროთ-მოძღვრება, განსაქებელი ქადაგება და სხ. უმაღლეს ხარისხამდე ავიდა. ქართველთა

გურულ კორესპონდენტებს თუ რიმე საბუთი აქვთ სანუგეშო წერილები სწერონ, სამაგიეროდ ზემოიმერელს ამისათვის ნიადაგი არ მოეპოვება: მიმოაოლეთ თვალი შორაპნის მაზრას; ოთხას კომლიან საზოგადოებას ერთ-კლასიანი სასწავლებელი არა აქვს და არც არავინ ჭფიქრობს ამისთვის თავი შეიტკოს. წიგნთ-საცავი, გაზეთი, შეშნახველი-გამსესხებელი ამხანაგობა და სხვა ზომ ხსენებაშიაც არ არის. დაგვრჩა აქა-იქ ერთ-კლასიანი სასწავლებლები და სამოიდე ორ-კლასიანი. აბა რის იმედი უნდა გვქონდეს ამ გვარ მდგომარეობაში მყოფთ? დიდის არაფრის, გადაჭრით შეგვიძლიან ვთქვათ რით აიხსნება ეს სამუშაოო მოვლენა? სხვა მიზეზთა შორის საპატიო ადგილი უჭირავს შორაპნის მაზრის მთავარ-ძარღვის დ. ზესტაფონის მიძნებას, სიცოცხლის ნიშან-წყალის დაკარგვას. ამა თუ იმ მხარის ცენტრი თუ ცოცხალია, თუ ის ნანას ყურს არ უგდებს, მაშინ თვით მხარესაც სიცოცხლე ეძლევა და ყველაფერს ფხიერლის თვალით უცქერის; თუ მაზრის შუა-გულმა ხელები გულზედ დაიკრიბა, თვალები დახუჭა და მოისვენა, მაშინ მაზრის სხვა ნაწილებიც განსვენებას ეძლევიან და არა წინ-სვლას. დაბა, რომელსაც, როგორც სამაზრო ქალაქის მგიერს, უნდა ჰქონდეს საქალაქო და სასულიერო სასწავლებლები, ორი-სამი პირველ-დაწყებითი სკოლა, კარგი წიგნთ-საცავი, დაწმენდილ-დასუფთავებული ქუჩები, საჭირო განათება და სხვა ამისთანა, დღეს შესაცქერის ორ-კლასიან ნორმალ სასწავლებელს, რაშლის კედლები სწავლის მსურველ ბავშვთა ნახევრისაც ვეღარ იტევს. თქვენს გაკვირვებას საზღვარი აღარ აქვს, როცა ჰხედავთ, რომ ამ გვარ შეძლებულ დაბას ერთი ხეირიანი სასწავლებელის დაარსება ამდენ ხანს ვერ მოუხერხებია; ეს ხომ მიუტეველი ცოდვა არის! ხშირად შეგხვდებათ გაზეთებში: ზესტაფონი ბინძურად არის, ვიწამლებით და ყურადღებას არავინ გვაქცევსო. ეს სრულიად მართალია: აბა ვინ არ ჰხედავს, როგორ სცურაობენ ბატები და იხვები აყროლებულ გუბეებში

---

*) „მოამბე“ 1895 წ. № XI, გვ, 4.

მგოსნებმა სხვა-შარვანდედთან შეჰმოსეს კაკასიონი.

„ვეფხის ტყაოსანი“ ცისნატეხისავით არ მოეჩვენა საქართველოს. ამისთანა დიდი თხზულება განყენებულად არ იბადება. გენოსობა ერთის კაცისა საკმაო არ არის შესაქმნელად „წყობილ მარგალიტისა“. შოთაზედ უმდარესის ენით არ სწერდნ მისი თანამედროვენი და მის მიერვე შექებულნი მოსე ხონელი, სარგის თმოგველი. საუნჯე ქართულის ენისა შემოკრიბეს მე-X—XI საუკუნის მოღვაწეთ; ოპიზნის, ანჩის, ტბეთის, ბანას, ათონის, გრეგ-იყალთოს მოღვაწეთ დიდი ამაგი დასდეს სამშობლოს განათლებასა და კეთილდღეობას. მათი დიდდიდი და გაბრძმედებული ენით ნაწერი ნაშთები ცოტა არ არის.

ყველა ამას შესწავლა უნდა და შესწავლილს კი დაბეჭდვა.

ამას გარდა, „ვეფხის ტყაოსანი“ არის ისტორიული პოემა და თუ ისტორიული არა, ისტორიულს აღნაქვსზედ აგებული. ამიტომაც ამ პო-

მკვიდრთა კარის წინ? ერთი ამ გვარი საუკეთესო საცურაო გუბე სწორედ იქ არის, სადაც ორიოდე საჟენის მოშორებით ყოველ დღე ორას ორმოც-და-ათი ბავშვი სწავლობს! ვინ არ ჰხედავს, როგორ ბინძურებს მთავარ ქუჩის კვირა-პარასკევობით მორეკილი საქონელი: სალამოს რომ გაიელი, ღორების დრუნჩით ანადგურებს ორმოებში ჩაიფლები. ყველა ეს ადვილად დასანახია, მაგრამ ჩვენი წუწუნი რომ არავის ესმის, ესეც ცხადია. რა უნდა ეშველოს ყველა ამას? წამალი არის, მაგრამ ის მაზრის სამმართველოში და „დამის ყარაულების“ ფაბა-ფუზში კი არ უნდა ვეძებოთ; ამისი მალამო თვით ჩვენი თავი, ჩვენი თვით-მოქმედებაა. უპირველეს ყოვლისა საქირო, ზესტაფონს შევხედოთ როგორც ჩვენ საკუთრებას, ჩვენს სადგომ სახლს და გამქცევის თვალით არ ვზომავდეთ ყველაფერს; აქაური მოვაპრე წეკისა თუ შროშისაკენ (სოფლებია) კი აღარ უნდა იცქირებოდეს. რა ვუყოთ, რომ ის ს. წყვაში დაიბადა? დღეს ის სადაც ვაპრობს და სცხოვრობს, იმ ადგილის გამშვენიერებას უნდა სცდილობდეს. სოფლებიდგან ჩამოსახლებულ ვაპართა თუ მკვიდრთა რიცხვი ზესტაფონს დღეს საკმაოდ მოგბეზრა; როცა ესენი ერთმანეთს ხელი-ხელს მისცემენ და ერთად შეუდგებიან დ. ზესტაფონის ქალაქად ან „პოსადად“ გადაკეთების საქმეს, მაშინ შეგვეძლება ვთქვათ, რომ კეთილის საქმის საფუძველი უკვე ჩაყრილი არისო. ქალაქს მიეცემა ის უფლებანი, რაც სამაზრო ქალაქებს უკვე აქვს მინიჭებული; ის ფული, რომელიც დღეს აქედგან სხვაგან იგზავნება, მაშინ თვით ზესტაფონში დატრიალდება, და აქაურ ქუჩების დასუფთავებას მოხმარდება. როცა გვექნება თვითმმართველობა, ჩვენი ფულები, ამ ფულების შემნახველნი და წესსამგრი დამხარჯველნი არჩეული კაცები გვეყოლება; მაშინ მთავრობაც ჩვენს თხოვნას ყურადღებით მოეპყრობა და საჭირო პასუხსაც მოგვცემს. დღეს გვინდა სასწავლებელი (ამას ვერც ერთი ზესტაფონელი ვერ უარჰყოფს), მცხოვრებნიც მზად არიან ფული გამოიღონ, ეს ნამდვილად

ემის განქიქების წინად განმქიქებელმა ჯერ უნდა კარგად შეისწავლოს მაშინდელის დროის ისტორია: საქართველოს ისტორია შეადაროს სპარსარაბთა და ბერძენთა ისტორიას, განსჯოს და იგულისხმოს: რა აზრები ვრცელდებოდა მაშინ საქართველოში, რა და რა მისწრაფება იზიდავდა ქართველს ერს.

ამ საზოგადო კითხვებ გარდა უნდა გამორკვეულ იქმნას კიდევ ცხოვრება თამარისა, მისის მამისა და მამიდებისა. როგორ უყურებდა ამ დედოფალს თათარ-არაბებზედ ძლევა მოსილი ერი, როგორის სასოებითა და ნუგეშინით ეგებებოდა ახალგაზდა თამარის გამეფებას..

და ყველა ამის შემდეგ, ჩემის აზრით, შეიძლება საქირ-ნახულო საქმეს შევუდგეთ და „პსიხოლოგიურის სინამდვილით“ შევისწავლოთ „მარგალიტი იბოლი“.

ეგებს ამის შემდეგ შევიგნოთ გაუგებარი აზრი პოემისა; ეგებს „ყაღბად ცნობილი“ ტაპი ვეფხის ტყაოსნისა იყოს გულის ხმა ზოთასი.

ვიცით, მაგრამ ვინ უნდა რთხოვოს ეს საქმე მოთვრობასთან და ან რა საბუთით? ვის ჰხედავს მთავრობა შემწეობაში პასუხის მგებელს? აშკარაა, დაბა რომ ქალაქად იყოს მონათლული, მას წარმოადგენელი ყოლება და ეს-კი ყველას პასუხს გასცემს. სანამ ეს ასე არ მოხდება, მანამდე ჩვენ არაფრის იმედი არა გვაქვს.

„მოჭიდავე ყოჩს რქები არ შერჩებაო“ ო, იტყვიან ჩვენში. მართლაც, რაც ბაზრობაზე ტყვია-წამალი დაიწვა, იმდენი რომ ზემოხსენებული საგანზედ გვეზრუნა, იქნებ რაიმე გაგვაკეთებინა.

როგორც გავიგეთ, „ბაზრობის“ საქმეზე, სადაც ჯერ არს,ასეთი განაჩენი დაუდგიათ: თვით ხალხს ეკითხოს, სად მოისაკვებს, ძალას ნუ დაატანთო. თუ ეს მართალია, ნეტა რას გვეტყვიან ეხლა ის ვაჟბატონები, რომელნიც გაიძახოდნენ: „ხალხის საკითხი რა დაგვრჩენია, აქეთ, აქეთო“!..

როგორ არ უნდა იზრუნოს ზესტაფონმა ქალაქად მონათვლისათვის,როცა იმისი უმეროსი ძმა ჭიათურა „პოსადის“ სახელის შეძენას წაეპოტინა.ამ ბობენ, ამ საქმის შესახებ ჭიათურელებმა უკვე შუამდგომლობა დაიწყე სო. რასაკვირველია, ჭიათურას გამარჯვებას ვუსურვებთ, მაგრამ ზესტაფონი რომ უკან ჩამორჩეს, ეს კი არ იქნება სასიამოვნო.

ვ. სეფისპირელი

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდგან)

ამ წლის „კვალის“ მე 9 ნომერში საყურადღებო კორესპონდენციაა დაბეჭდილი, რომელიც თვალსაჩინოდ გვიხასიათებს სოფ. აკეთის (გურია) აღვირ-წაშვებულ მკლავაძეებს. კორესპონდენტის ბ-ნ მკვიდრის სიტყვით,

წარსულის წლის 21 დეკემბერს სოფ. აკეთში, აქაურ ეიზნთ-სტეკის წინ, სრულიად უშიშზოდ და უდანაშაულოდ აზ. კალკანის შალიაშილის სიტუციათ და მოქმედებით შეურაცხყოფა აკეთის ორ კეთილ-ინ სოფლის ზეადმსჯელელი არგანდ ბებეჭ-

ჩვენ, მაგ. არ ვეთანხმებით ალ. ს—ლს, რომ შემდეგი მშვენიერი ლექსი ზოთას არ ეკუთვნოდეს:

მიბრძანეს მათდა საქებრად
თქმა ლეკსებისა ტაბონისა,
ქება წარბთა და წამწამთა,
თმათა და ბაგე-ყბილისა,
ბროლ-ბალახშისა თლილისა,
მით მიჯერით მიწყობილისა,—
გასტეხს ქვასაცა მაგარსა
გრდემლი ტყვიისა ლბილისა!

აქ „მიბრძანეს მათდა საქებრად“. უადგილოა, ამბობს ალ. ს—ლი *). „ვინ უბრძანა პოეტს? ნუ თუ თვით თამარ მეფე უბრძანებდა რუსთაველს ჩემი ლოყები და კბილები შეაქოო? დიდი თავხედობა იქნებოდა მაგისთანა ბრძანება დედოფლის მხრით. ეგრეც რომ ყოფილიყო, რუსთაველი პოეტური თავ-მოყვარეობით ან სიამაყით, როდი გამოაცხადებდა საქვეყნოდ, რომ მისი ქება ნაბრძანები და იძულებულია დაარა ნება-ყოფლობითი...“

ამ „მიბრძანეს მათდას...“ წინ მიუძღვის სხვა ტაპი—„თამარს ვაქებ-

*) „მოამბე“, 1805 წ. XI, გვ. 10.

კორი, რომელსაც აგრეთვე დაეშვა, რომ ეფერო დიდ სახოგადოებაში გაგლახსკო!.. ეს საქმე ბრალდებულის დაუსწრებლად მიერეულ თუ ბეჭედულ ამ წესისს გაარჩია ჩოსტურაის სასამართლო ნაწილის გამეგმ ბ-ნმა მეკოსკეთ და ბრალდებულ შალიაკეშვილს მიუსაჯა სამის თვით დამატიმრეს...

სასამართლოში მოწმეების ჩეენებიდგან დამტკიცდა, რომ „შალიაკეშვილი წინათვე მოფიქრებულის განზრასებით შესეედრია წიგნთ-სტეკის წინ აზედი გეგბეჭკორს, შემოუგრეკს მისთვის რამდენჯერმე სასეში სილა, შემდგ წაეტეკეკი, დაუგორებია იქვე თავდადმრთზე და ჩიხლოსტ ეტეკია. სოდო ბოდოს დამეშერეთა, რომ ასეთი კალაზეა რა უნდა იყოს, უფრო დიდ სახოგადოებაში უნდა ბეკეოოო. ეგანეთა დედ-მამა და სხვა ეშმაწერის სიტეკეებითაც მოუსესენებია. სხვეთად ამ შეუსაბამო საქმეკელისა შალიაკეშვილს ის მოუმიზეზებია, რომ ეთიმ გეგბეჭკორს გაზეთის სეშეალებით ტეკედ მოეხსენებინოს ბაბალითეკეს კაბეკ ჯამეშდეთ ბაკეუნაეშვილი, ნაკო თაკდგირიძე, მოკლი ეკეთის სახოგადოება და სხვ. ბ-ნმა გეგბეჭკორმა მოსამართლეს წარედგინა „ცნ. ფეკრ.“ ნოეერი, რომელსაც ეიღეტ „შაკეკეთელის“ შენაშენ არის დაბეჭდილი აკეთიდგან და რომელშაც ნათქვამია, რომ აკეთში ეკეთუ ზოგერთი ქალი და კაკი არ იეკენენ, ეგრო კარკი იქნებოდეო. წარედგინა აგრეთვე ის ნომერიც, სადაც ხსენებული ბეჭთის რედაქტორი ამოწმების, რომ ზემო თქმულის ავტორი არკკადი გეგბეჭკორი არ არსენა. საეკურადღებო და საკეკულისხმეკო იეო მოწმეთა ჩეენების ის ადგილი, რომლიდგანაც გამოჩნდა, რომ ამ დღეს, რა დღესაც ეს უსაამოესო ამბავი მოხდა, ბაბალითეკეს გამეკ ჯამეშდეთ ბაკეუნაეშვილს დაუბარებია ბაბალითეკეკში არკკადი გეგბეჭკორი და ერთის მანდილოსანის წერილი გადაუტანია!.. ეს წერილი მეფერის კალამი ეოფილ ფაეშერეთ, ხოდო ბაკეუნაეშვილი რიგის განშორდა გეგბეჭკორს, იქეე მახლობელ დეეანში შესულა და სამგალეოდ ამეკე დეეანდგან აზ. შალიკეშვილი გამობრძანდეთ...“ ამის შესახებ ალ. ს—ლი ამბობს: „ხმა „თამარს ვაქებდეთ“ „მიბრძანეს მათდა საქებრად“-ის შემდეგ უნდა ყოფილიყო“ და წინკი მიუძღვისო. „ასე რომ ბრძანების აღსრულება (შედეგი) თვით ბრძანებას (მიზეზს) მისდევს, არამედ ბრძანება მის აღსრულებისაგან წარმოსდგება“-ო.

ჯერ ერთი ესა, ვინ იცის, რომ სწორედ ძველს დედანშიაც ეგრე არ იყო,შედეგი მიზეზს არ მისდევდა და გადამწერმა წინა-უკმო არ გადასწერა.

და მეორეც, რა ვიცით, რომ „მიბრძანეს“ უეჭველად „ბრძანება“ იყოს და არა „წინადადება მომცეს“, მეხოვეს. «ამირან დარეჯანიან»ში „მიირთვი პური“-ს მაგიერ გვხვდება ფრაზა: „ბრძანე პური“. დღესაც ჩვენ რომ ვამბობთ „ინებეთ პური“, აპარლები ამბობენ ძველებურადვე „ბრძანე პური“.

რაღა თქმა უნდა, ზოთას თამარ მეფე კი არ „უბრძანებდა“, არამედ სხვები მოწინავე მამულიშვილნი, მი-

ნუბულა ამ საგმარო საქმის ჩასადგენად... ეოგელეგე ეს აფიქრებინეს კაცს, რომ ამ შემოხეეკაში შალიკეშვილს შემეულადნეკედ ჭეოლა და ამას ბრძანებთ ეშმაქედნა!..

ამ შინაარსის წერილი ჩვენს რედაქციასაც მოეეედა აკეთიდგან. ჯერ ჯერობით უნდა ვინუგეშოთ კორესპონდენტები და აკეთის საზოგადოება შემდეგის საგულისხმიერო სიტყვებით:

„კარგი რამ გეკბარდეს გეკეკეარდეს, ავი რა სეკკარეკდეა!“

ამასთანავე ისიც უნდა ვთქვათ, რომ ბ-ნ შალიკაშვილისეული რაინდების რიცხვი თანდათან მცირდება ჩვენში; ზოგნი იმთგანი ძალათ აკვლევენებს სხვას თავს, ზოგნი მიემგზავრებიან იქ, საცა მათი ადგილია და სხვ. ასე რომ ახლოს მომავალში შეიძეედა სრულიად გაიწმინდოს იმათგან ქვეყანა.

რუსეთი

ხარკოვიდგან დეპეშით ატყობინებენ გაზ. „Прид. Кр.“-ს: „უნივერსიტეტის, სატეხნოლოგო და საბეითალო ინსტიტუტის შენობების კედლებსა და კარებზედ გამოკრულია შემდეგის შინაარსის განცხადება, რომელზედაც ხელი უწერიათ რექტორს ალექსეევსკოს, დირექტორებს ზერნოვსა და რაევსკის: რადგანაც სტუდენტები ამ სამის სასწავლებლისა კარგა ხნის განმავლობაში უარს აცხადებენ, ლექციებსა და საზოგადოდ სწავლას არ დავეს,წროებითოო, უმაღლესის მთავრობის განკარგულებით, ეს სტუდენტები სასწავლებლებიდგან დათხოვილად ითვლებიან. დათხოვნის მოწმობანი სტუდენტებს პოლიციის შემწეობით გადაეცემათ. იმათ, ვისაც ჰსურს უკანვე დაბრუნდეს სასწავლებელში, უნდა გამოგზავნოს თხოვნა რექტორის (ან დირექტორის) სახელობაზედ და ამასთან აღნიშნოს თავისი ადრესიც.“

— ფინანსთა სამინისტროში ლაპარაკია აღძრული იმის შესახებ, რომ დაარსებულ იქმნას განსაკუთრებული სკოლა-სახელოსნოები, სადაც შეეძ-

ლებოდეს სამიწად მოქმედო იარაღის და მანქანების მოიზდება გაკეთება.

— ამ ახლო მომავალში, როგორც „Рус. Вѣд.“-ი იუწყება, მთავრობა შეუდგება შემოუშვებას იმ პროექტისას, თეატრებსა და ფაბრიკებში თეატრების გამართვა რა წესითა და რიგით შეიძლება.

უცხოეთი

უნგრეთი. მინისტრ-პრეზიდენტი კოლომან სელი 22 თებერვალს ამბერტრეს უსახელოებია და მოელი ერთი საათი დაბარაკი ჰქონია მასთან. ამის შემდგე სელი გრაფ ტუნთან და ამისი კაბინეტის ეკვლა წევრებთან მისულა სადარბაზოდ. სელს მოუსურვებია ამბერტრეისათვის, რომ სამინისტროს ჩაბარების შემდგე მთავრობის კვირამ მთავრობის სასარგებლოდ ჩაიარო. შემდგომაც თუ ასე წავიდა საქმე, ამელი უნდა ეეოქოთო, რომ ახლის მომავალში ეიძლება დაამტკიცებს ხარჯთაღრიცხვას და უნგრეთის ნინაური ცხოვრება ზომიერს წრეში ჩადგებაო.

იტალია. როგორც იუწყებიან გაზეთები, მშვიდობიანობისა და აირაღის ყოფის სასარგებლოდ ინდათან მატულობს თურმე ეტალიაში მოძრობა. რამდენიმე კომიტეტი შემდგარა სენატორთა, დეპუტატთა და სხვა წარჩინებულ კაცთაგან ამ განზრახვით, რომ საზოგადოებაზედ ზეკეკდენა იქონიონ მშვიდობიანობის დასამყარებლად. 21 თებერვალს გამოჩენილ პოლიტიკურ მოდვაწეს, სენატორ ბონფადინის, რეკეთის მთავრობის წინადადების შესახებ ლექტორ ეუგეთისას, რომელსაც ეკარებელი ხალხი დასწრებია. ამაკე საგნისათვის დეპუტატი მარეაზი შინდოფი ეკურნალის დაარსებას ითხრებს თურმე ინგლისის ტონიდან მოდგაწეს სტედის მსგავსად.

ესპანია. აქამდისინ სამსაუბრადგან გაადგენარ მინისტრს 7,500 ფრანკი ეძლეოდა პენსიად. ეხლა ახალ სამინისტროს პროექტი შეუმუშავებია ბრალმენტში წარსადგენად, რომელთაც თხოულობს, რომ ეს პენსია მოისპოსო.

სეგასტეს უნინობებია ახალ სამინისტ-

ნკარგინიანცნობნი და ნიეის თაყვანის მცემელნი წინადადებას მისცემდნენ დაეწერა რამე დიდებულის მეფის შესახებ. ამიტომაც ეს ტაეპი არა თუ ყალბი არ არის, არამედ დიდი მნიშვნელობა აქვს თვით რუსთაველის ბიოგრაფიისთვის: სჩანს, რუსთაველი „ვეფხის-ტყაოსნის დაწერამდის უკვე განთქმული პოეტი ყოფილა, რომ მისთვის მიუნდვიათ შესხმა დაეწერა თამარ მეფისა. ამ ვგარ მინდობილობას ყოველთვის დიდებულთა შორის უნეიერესს კაცს მიანდობდნენ ხოლ მე.

ზოთა თავის დროის შვილი იყო. და როგორც წარჩინებულ მამულიშვილს, თუნდაც მისთვის არ „ებრძანათ“, მაინც არ შეეძლო ხმა არ ამოეღო. მისს თვალ-წინ დიდი ამბები ხდებოდა. აზვავებული მტერი ანგრევდა აზიის სამეფოებს და იგივე მტერი ინგრეოდა ქართველთა ხელით. გაერთიანებულ საქართველოს დროშა ფრიალებდა არზრუმს, ანს, ბიბვინტს, დარუბანდს და კავკასიონს. ამ დროშის წინ ქედს იხრიდნენ გალალებულნი სულტანნი და მეძღვნეობიბ ეგბარკეთბდნენ. ერაყის სულტანმა საჭიროდ დაინახა დამოყვრებოდა გიორგი მეფეს, შეერთო მისი დაი რუსუდან და ამ გზით გამაგრებულიყო ტახტზედ; ქართველნი იბრძოდნენ მამულისა, ენისა და სარწმუნოების დასაცველადაც.ვის შეეძლო წინააღმდეგობა, როდესაც მეფე მოიწვევდა თავისს ლაშქარს და შესძახებდა: „აწ, ფრთოვანნო ლომნო ჩვენნო, ჩვენთვის ლახვარ განწონილია ქრისტესთვის აღვიზვნეთ ლახვარნი და ოროლნი და უგმირნეთ ურწმუნოთა ღმრთებისა მისისათა!“ მეს მიესეოდნენ მტერს და სადღა იყო მათი სახსენებელი!.

ეეშმარიტად ეს დრო გმირული საუკუნე იყო. ამა გადგიკოხეთ მოსე ხონელი, სარგის თმოკველი, იოანე შავთელი, ჩახრუხაძე, ქართლის ცხოვრება და სხ., და ნახეთ, როგორ ეტრფიან ისინი თანამედროვე გმირთა და მოღვაწეთ.

მ. გიორგიძე

(შემდეგი იქნება)

ტრისათვის, რომ, როგორც ᲑრეᲯეტში ᲝᲣᲬᲣᲑᲝდნენ, კაპიტალისტები კარლიტების მოძრაობა თანდათან მატულობსო. საფრანგეთში გადახეკილი კარლიტური ესპანეთის საზღვრებს უახლოვდებიან თუმცა, სადაც გაფანტულია რამდენიმე ათასი დეᲗᲠეტარი (სიმსხვერᲞიდან გაქცეული ჯარის კაცი), რომელთაც დანაშაულობა თუმც ეპატაჟეთ, მაგრამ სამშობლოში მაინც არ ბრუნდებიან.

სეკეᲯრო ᲑალᲐᲢᲔᲗᲐ თავმჯდომარეები მიუწეᲒᲔᲗ მთავრობას მადრიდში, რათა ლონისძიება რამ გამოიმუშაონან მინისტრებთან ერთად ადებ-მიცემობის გასაძლიერებლად.

როგორც კიდით, სეგასტას კაბინეტმა მოლაᲑარაკეᲑს აღძრა გერმანიის მთავრობასთან კარლინის კუნძულების გაყიდვის შესახებ. ესალს მინისტრ-Პრეზიდენტმა ფერნანდეზ სიდეᲒალს ისეე კინეᲗხლეᲑაა ამ საკაᲗხეᲑᲘ მოლაᲑარაკეᲑს გერმანიასთან, რადგან დეᲨეტეᲗთა ᲑალᲐᲢის უმრავლესობა და სხვებიც ამ აზრის არიან, რომ ესხლეᲨენᲔᲑის შენახვა ამიზეᲑᲔ მეტს ხარჯს მოითხოვს, ვიდრე სარგებლობა ეᲥმნება ამისგან ესპანეთსო.

—

ᲤᲘᲚᲘᲞᲘᲜᲔᲑᲘ. ამერიკელები ისე ეოფიდან მოᲨᲕᲔᲓᲔᲣᲚი მნიეᲚᲔᲑᲘ, რომ სრულᲔᲑით მოᲬᲣᲒᲔᲚᲘნი არიან თეᲠᲛე ᲥᲕეᲜის დასაᲠᲩენ ადგილებს. ᲔᲑᲘთანᲐᲜᲐ ეᲠᲐᲔᲚᲘ შედმ დღე მᲗᲐ თავს ეასᲮᲛᲝᲜ მეᲐᲛᲑᲝᲠᲔᲑᲘ და მოაᲬᲘᲜᲔᲑᲐ არ ᲐძლეᲒᲔᲜ. მაგალითად, 21 თებერვალს, ღამით, მეᲐᲛᲑᲝᲠᲔᲑᲘ უსრᲒᲔᲚᲔᲑᲘთ სიᲑინეᲚᲔᲑᲘთ და მოეᲜᲔᲠᲓᲜᲔᲚᲐდ მისᲒᲠᲝᲜᲘᲐნ ამერიკელების ᲑᲐᲜᲙᲘს და დეᲨᲔᲜᲘთ თოფები. Ბრძოლა დიდხანს გაგრძელებულა; ამერიკელების მხრიე ორი კაცი დაᲨრეᲚᲘა, ხოლო მეᲐᲛᲑᲝᲠᲔᲑᲘთოის მოᲬეᲛᲔᲑᲘთ 17 კაცი და რამდენიმე დეᲨᲔᲜᲘ. მეᲐᲛᲑᲝᲠᲔᲑᲘს ᲣᲜᲐ დეᲨᲔᲜᲘᲐთ, მაგრამ გათენებისს ისეე დაბრუნებულან ამერიკელებისაკენ და Ბრძოლა განეᲜᲐᲮᲚᲔᲑᲐთ.

ᲒᲔᲜᲔᲠᲐᲚ ᲝᲢᲘᲡს ᲒᲔᲒᲛᲐ შეეᲛᲣᲨᲐᲒᲔᲑᲐ, რომ რიგ მეᲨᲕეᲚᲔᲑᲘ ჯარი მიეᲨᲐ, ერთის და ამᲔᲠᲘ დრᲝ მეᲐᲛᲑᲝᲠᲘთა ეᲨᲐᲚᲔᲑᲘ თᲘᲡ დაეᲡᲮᲚᲔᲑᲘ, რᲐთა ᲨᲔᲣᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐᲐᲛᲘᲐრᲐს ᲐრᲐᲠᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

მეᲨᲕეᲚᲔᲑᲘ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲔᲠᲘᲗ 40,000 კაცᲘᲡᲐ ᲘᲥმნᲔᲑᲘᲡ. ᲨᲔᲛᲔᲠᲘᲗ ᲓᲔᲑᲘთ ᲑრძოᲚᲔᲑᲘ ᲣᲤრᲝ ᲣᲜᲘᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲜ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲔᲑᲘს, კეᲓᲠეᲒᲘᲡᲐᲜ.

ᲔᲡᲚᲐ მომᲪᲔᲚᲔᲑᲣᲚი ᲮᲠᲯი, ჯარი და გᲐᲛᲬᲠᲘᲐᲡᲝᲑᲐ ᲣᲜᲔᲑᲔᲑᲘთ თოფᲗᲐ, კეᲓᲠეᲒᲘᲡᲐᲜ.

დᲐᲛᲔᲚᲔᲠᲘᲓᲘ

ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ დასრულᲔᲑᲘᲗ ᲛᲝᲛᲘᲜᲔᲑᲐ თᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ და მომᲪᲐ დიდᲔᲑᲐ.

ᲔდᲔᲣᲐრᲓ ᲒᲘᲑᲑᲝᲜ

***

სᲐᲛᲔ ᲥᲛᲔᲜ, მაგრამ ᲝᲛᲘᲓᲘ ᲓᲛᲘᲠᲘᲗᲐ მᲐᲜᲔᲓᲔᲣᲚ ᲜᲔᲑᲘთ.

ᲡᲣᲚᲮᲐᲜ ᲡᲐᲑᲐ

***

ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲑᲐ ᲐრᲐᲠᲘ ᲫᲔᲜᲘ ᲧᲝᲕᲚᲓᲐ ᲒᲐᲗᲘᲡᲔᲑᲘᲡ, ᲡᲐᲜᲘᲗᲔᲑᲘᲡ და ᲧᲣᲠᲠᲝ ᲧᲝᲕᲚᲓᲐ ᲡᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲡ.

ᲒᲝᲠᲒ ᲔᲕᲔᲠი

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲑᲐᲜᲗᲘᲗᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

(ᲐმოᲬᲠᲔᲑᲘᲚი ᲐმᲔᲑᲘᲗ)

ᲐმᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲘ მდიდარ კაცᲘᲡ სიᲧᲕᲐ საკეᲗᲔᲚ-მოᲬᲛᲔᲚი საᲥმეᲨი სწორედ რომ საოცარია. რიკაგოᲨი, ᲑოსტონᲨი და ᲐმᲔრიკის სხვა ქალაქებᲨი ᲗᲐᲕᲘᲡი უნივერსიტეტი და მშვენიერი ᲑიᲑლიოთეკეᲑი დაარსებულია კერძო კაცთა შეწირულᲔᲑით. ეხლახან გარდაცვალა Ბოსტონელი ეᲜᲐᲠი ედგარ Აუსტინი, რომელმაც 500 ათასი დოლარი (ერთი მილიონი მანეთი) შეᲬირა გარვარდის უნივერსიტეტს კეᲓᲠიᲯᲜი ᲓᲠᲝᲜᲘ სტუᲓენტᲔᲑის სასარგებლოდ, 400.000 დოლარი Ბოსტონის სატᲔᲮნოლოგიო ინსტიტუტს, 60 000 დოლარი ედგათა ინსტიტუტს. სულ სხვა და სხვა საᲥᲐᲠᲕᲔᲚᲝᲔᲚᲘ შეᲬირა აუსტინმა 2½, მილიონი მანეთი.

* * *

ლეიᲑიᲪიᲘს გამომᲪემელი მეიერი შეუᲫგა ერთი ახალი ᲬᲘᲜᲐᲠᲘ ᲑᲠᲫᲔᲓᲕას, რომელსაც სახელად ეწოᲓᲘᲗ „ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ისტორია“. ამ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ აᲬერილი იქმნება ყოფაცხოვრᲔᲑᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲮᲐᲢᲔᲑᲘᲡ და ტომᲘᲡ, რომელიც-კი სცხოვრობს დედა-მიწის ᲖᲣრᲒᲖე. ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲩᲐრთული იქმნება მრავალი სურათი.

* * *

პარიეის ერთს სახლᲨი ᲐᲛᲐს წᲘᲜᲐ ᲥᲣრდი შᲕეᲓა და ერთის ოთახის კარᲔᲑᲨი ᲬᲐᲜᲬყᲕდა ᲥᲐლს. ᲥᲐლს შᲕეᲨინდა, დაიᲬყᲕლა და შემდეგ ᲒᲣლიᲗ ᲬᲐᲕეᲓა. ᲥᲐლის კიᲕეᲚᲗᲔ შემᲝᲕიდა ორი პოლიციელი და რამდენიმე მეზობელი. თᲣმცა ᲥᲐლი გონს მᲝᲕიდა, მაგრამ ᲨᲘᲨისაგან ენა დაᲕᲗᲐ და Ხმა ვერ ამოიღო. მᲐᲜᲗ ᲬᲘᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲘᲜᲧᲔᲚᲘ, ᲛᲐრე ᲐᲛᲝᲜᲘᲐ. ᲒᲐᲛᲝᲜᲘᲐ ᲘᲥ მეᲣᲛᲘᲗᲐ ᲥᲐᲚᲘᲗ სთქᲕᲐ. მთელი სახლი გᲐᲕᲚინᲧᲝᲗᲝᲗ. თითითნ ᲐᲜᲜᲝᲗ სანთელი და გაᲕეᲓᲕᲐ პოლიციელებს. პოლიციელᲔᲑᲘ სახლი გᲐᲚინᲧᲔᲚᲔ, ᲛᲐრე ᲐᲛᲐ-ᲠᲘ. ᲛᲐᲜᲗ ᲬᲘᲜ ᲐᲠᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲠᲐ. ᲛᲐᲠᲗᲚᲐ ᲒᲐᲛᲝᲜᲘᲐ ᲘᲥ ᲛᲔ